

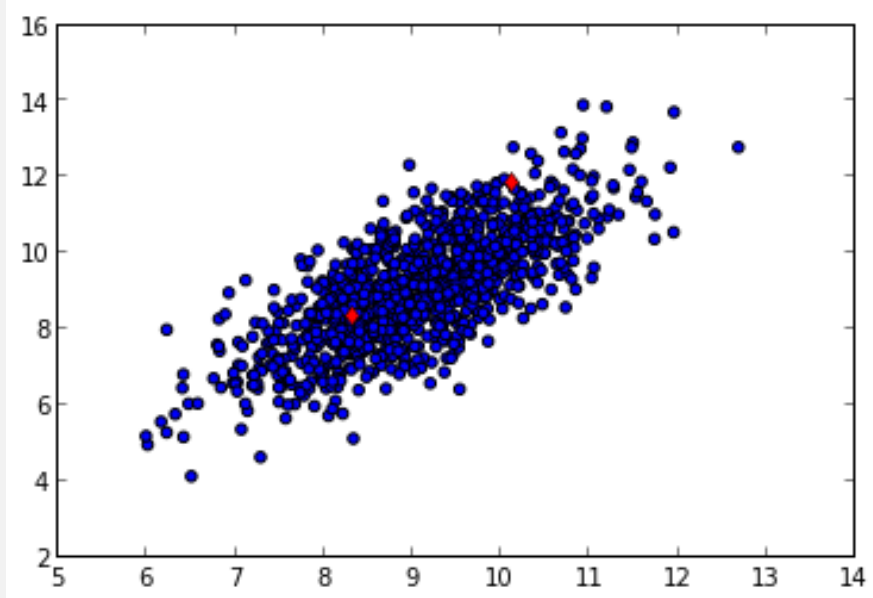
Temel Bileşen Analizi (Principal Component Analysis -PCA-) PCA yöntemi boyut azaltan yöntemlerden biridir, takip edilmeden (unsupervised) işleyebilir. Ana fikir veri noktalarının izdüşümünün yapılacağı yonlar bulmaktır ki bu yonlar bağlamında (izdüşüm sonrası) noktaların arasındaki varyans (variance) en fazla olsun, yani noktalar en “yaygın” şekilde bulunsunlar. Böylece birbirinden daha uzaklaşan noktaların mesela daha rahat kümelenebileceğini umabiliriz. Yani bir diğer amaç hangi değişkenlerin varyansının daha fazla olmasının görülmesi üzerine, o değişkenlerin daha önemli olabileceğinin anlaşılması. Örnek olarak alttaki grafiğe bakalım,

```
from pandas import *  
data = read_csv("testSet.txt",sep="\t",header=None)  
data[:10]
```

	0	1
0	10.235186	11.321997
1	10.122339	11.810993
2	9.190236	8.904943
3	9.306371	9.847394
4	8.330131	8.340352
5	10.152785	10.123532
6	10.408540	10.821986
7	9.003615	10.039206
8	9.534872	10.096991
9	9.498181	10.825446

```
scatter(data.ix[:,0],data.ix[:,1])  
plot(data.ix[1,0],data.ix[1,1], 'rd')  
plot(data.ix[4,0],data.ix[4,1], 'rd')
```

[<matplotlib.lines.Line2D at 0xb52880c>]

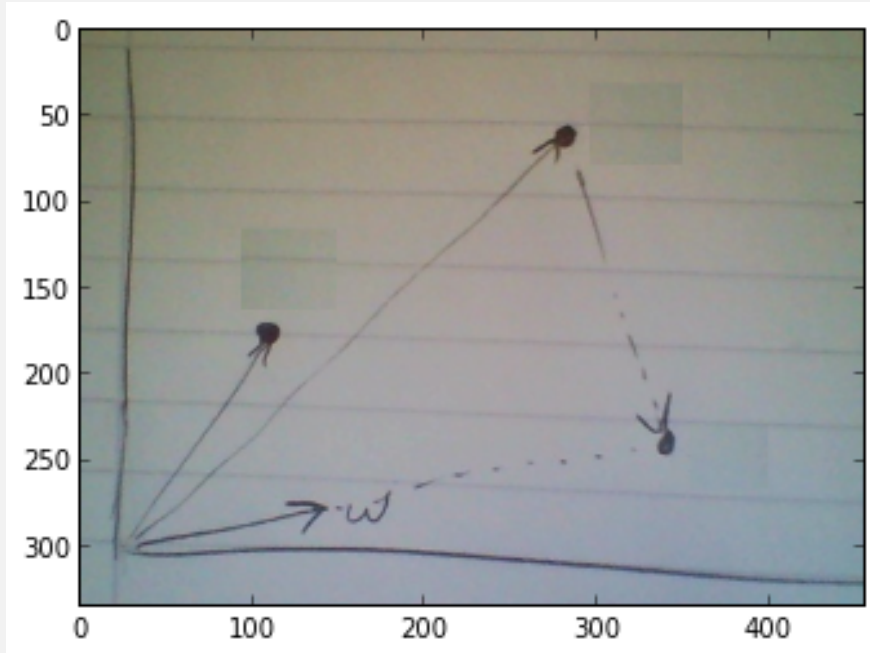

PCA ile yapmaya calistigimiz oyle bir yon bulmak ki, x veri noktalarinin tamaminin o yone izdusumu yapilince sonuc olacak, “izdusumu yapilmis” z ’nin varyansi en buyuk olsun. Bu bir maksimizasyon problemidir. Fakat ondan once x nedir, z nedir bunlara yakindan bakalim.

Veri x ile tum veri noktaları kastedilir, fakat PCA probleminde genellikle bir “vektorun digeri uzerine” yapilan izdusumu, “daha optimal bir w yonu bulma”, ve “o yone dogru izdusum yapmak” kelimeleri kullanilir. Demek ki veri noktalarını bir vektor olarak gormeliyiz. Eger ustte kirmizi ile isaretlenen iki noktayı alirsak (bu noktalar verideki 1. ve 4. siradaki noktalar),

```
img=imread("proj1.png")
plt.imshow(img)
```

<matplotlib.image.AxesImage at 0xa9e5e2c>

gibi bir goruntuden bahsediyoruz. Hayali bir w kullandik, ve noktalardan biri veri noktası, w uzerine izdusum yapilarak yeni bir vektoru / noktayı ortaya cikartiyor. Genel olarak ifade edersek, bir nokta icin

$$z = w^T x$$

Yapmaya calistigimiz varyansi maksimize etmek demistik. Ozel bir izdusum yonunu referans alirsak, en buyuk $Var(z_1)$ ’i bulacagiz. Not: Bunu soyler soylemez x ’i ve z ’yi rasgele degiskenler olarak gordugumuzu belirtmis oluyoruz. Ardi ardina alet cantasindan temsili numaralari kullaniyoruz - x ’i bir yandan vektor yapıyoruz, bir yandan bir dagilimdan gelen zar atisi gibi goruyoruz, problemi cozmemize ne yardım edecekse onu surekli devreye sokuyoruz. Devam edelim, rasgele degisken deyince, demek ki x, z dagilimlardan gelecektir, bu dagilimların çok boyutlu normal (multivariate normal) oldugunu kabul edebiliriz. Peki eger $x, N(\mu, \Sigma)$ gibi çok boyutlu normal dagilimdan geliyorsa, ki μ ortalama ve Σ kovaryanstir, $w^T x$ nedir?

Bu yeni “seyin” beklentisi ve varyansina bakalim,

$$E[w^T x] = w^T E[x] = w^T \mu$$

$$Var(w^T x) = w^T Var(x) w = w^T \Sigma w$$

Ustteki sonuclarin boyutlarına dikkat: $w^T \mu$ durumunda $1 \times N \cdot N \times 1 = 1 \times 1$, $w^T \Sigma w$ durumunda ise $1 \times N \cdot N \times N \cdot N \times 1 = 1 \times 1$. İki durumda da tek boyutlu skalar degerler elde ettik. Demek ki w^T ile carpim sonrası bir $N(w^T \mu, w^T \Sigma w)$ dagilimi elde ederiz ve bu dagilim bir tek boyutlu bir dagilimdir. Yani w yonundeki izdusum bize tek boyutlu bir Gaussian dagilimini verecektir. Bu sonuc aslında cok sasirtici olmasa gerek, tum veri noktalarını alip, baslangici orijin noktasında olan vektorlere cevrip ayni yone isaret edecek sekilde duzenliyoruz, bu vektorleri tekrar nokta olarak dusunursek, tabii ki ayni yonu gosteriyorlar, bilahere ayni çizgi üzerindeki noktalara donusuyorlar. Ayni çizgi üzerinde olmak ne demek? Tek boyuta inmis olmak demek.

Bastaki amacimiza donersek, $Var(z_1)$ ’i maksimize etmek ayni anda $Var(w_1^T \Sigma w_1)$ ’i maksimize etmek demektir.

Ufak bir sorun $w_1^T \Sigma w_1$ ’i surekli daha buyuk w_1 ’lerle sonsuz kadar buyutebilirsiniz. Bize ek bir kisiltama sarti daha lazim, bu sart $\|w\| = 1$ olabilir, yani w ’nin norm’u 1’den daha buyuk olmasin. Boylece optimizasyon w ’nin buyuklugu üzerinde taklalar atmayacak, sadece yon bulmak ile ilgilenecek, iyi, zaten biz w ’nin yonu ile ilgileniyoruz. Aradigimiz ifadeyi yazalim, ve ek siniri Lagrange ifadesi olarak ekleyelim, ve yeni bir L ortaya cikartalim,

$$L(w_1, \lambda) = w_1^T \Sigma w_1 - \lambda(w_1^T w_1 - 1)$$

Niye eksiden sonraki terim o sekilde eklendi? O terim oyle sekilde secildi ki, $\partial L / \partial \lambda = 0$ alinınca $w_1^T w_1 = 1$ geri gelsin / ortaya ciksın [2, sf 340], bu Lagrange’in dahice bulusu. Bunu kontrol edebilirsiniz, λ ’ya gore turev alirken w_1 sabit olarak yokolur, parantez icindeki ifadeler kalir ve sifira esitlenince orijinal kisiltama ifadesi geri gelir. Simdi

$$\max_{w_1} L(w_1, \lambda)$$

Turevi w_1 ’e gore alirsak, ve sifira esitlesek,

$$2w_1 \Sigma - 2\lambda w_1 = 0$$

$$2w_1 \Sigma = 2\lambda w_1$$

$$\Sigma w_1 = \lambda w_1$$

Ustteki ifade ozdeger, ozvektor ana formulune benzemiyor mu? Evet. Eger w_1 , Σ ’nin ozvektoru ise ve esitligin sagindaki λ ona tekabul eden ozdeger ise, bu esitlik dogru olacaktir.

Peki hangi ozdeger / ozvektor maksimal degeri verir? Unutmayalim, maksimize etmeye calistigimiz sey $w_1^T \Sigma w_1$ idi

Eger $\Sigma w_1 = \lambda w_1$ yerine koyarsak

$$w_1^T \lambda w_1 = \lambda w_1^T w_1 = \lambda$$

Çünkü $w_1^T w_1$ 'nin 1 olacağı şartını koymuştuk. Neyse, maksimize etmeye çalıştığımız değer λ çıktı, o zaman en büyük λ kullanırsak, en maksimal varyansı elde ederiz, bu da en büyük özdeğerin ta kendisidir.

Demek ki izdüşüm yapılacak “yon” kovaryans Σ 'nin en büyük özdeğerine tekabül eden özvektor olarak seçilirse, temel bileşenlerden en önemlisini hemen bulmuş olacağız.

Cebirin geri kalanı w_2, w_3 için devam eder, bu türetmenin detaylarını [1] ve [2] gibi kaynaklarda bulabilirsiniz. Fakat ulaşılan sonuç en bileşenlerin önem sırasının aynen özdeğerlerin büyüklük sırasına tekabül ediyor olması.

Örnek Şimdi tüm bunları bir örnek üzerinde görelim. İki boyutlu örnek veriyi üstte yüklemistik. Şimdi veriyi “sıfırda ortalayacağız” yani her kolon için o kolonun ortalama değerini tüm kolondan çıkartacağız. PCA ile işlem yaparken tüm değerlerin sıfır merkezli olması gerekiyor.

Daha sonra özdeğerlerini, vektörlerini hesaplayabilmek için verinin kovaryansını hesaplayacağız.

```
means = mean(data, axis=0)
meanless_data = data - means
cov_mat = cov(meanless_data, rowvar=0)
eigs,eigv = linalg.eig(mat(cov_mat))
eig_ind = argsort(eigs)
eig_ind
```

```
array([0, 1])
```

Üstteki sonuç sort sonrası elde edilen indis değerleri, sort en küçükten en büyüğe doğru dizimi yapmıştır, en büyük özdeğerin indisi en sondadır. Raslantısal bir şekilde en büyük olan değer en sağda çıktı ama tersi de olabilirdi, neyse, bu özdeğer, vektörleri ekrana basalım,

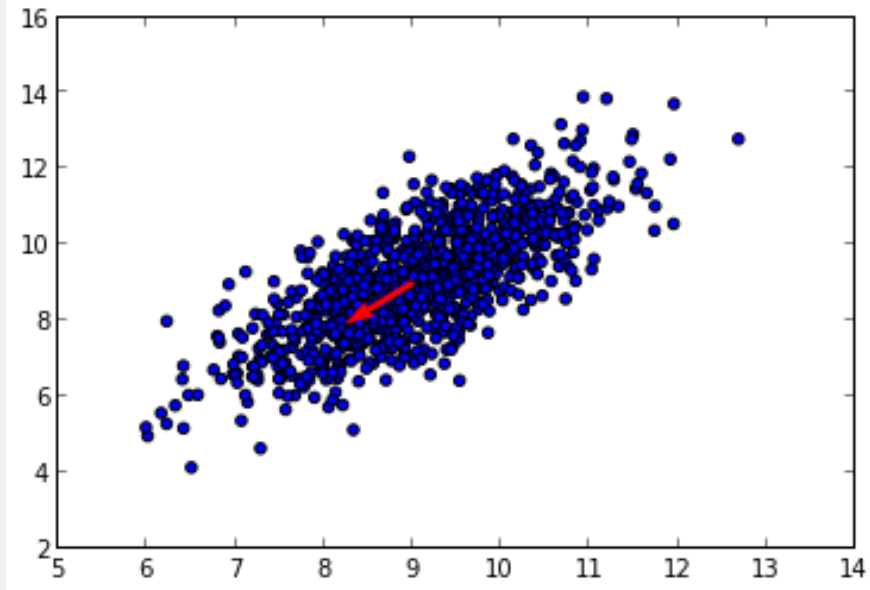
```
print eigs[1],eigv[:,1].T
print eigs[0],eigv[:,0].T
```

```
2.89713495618 [[-0.52045195 -0.85389096]]
0.366513708669 [[-0.85389096  0.52045195]]
```

En büyük olan yonu quiver komutunu kullanarak orijinal veri seti üzerinde gösterelim,

```
scatter(data.ix[:,0],data.ix[:,1])
quiver(9,9,eigv[1,1],eigv[0,1],scale=10,color='r') # merkez 9,9, kabaca secildi
```

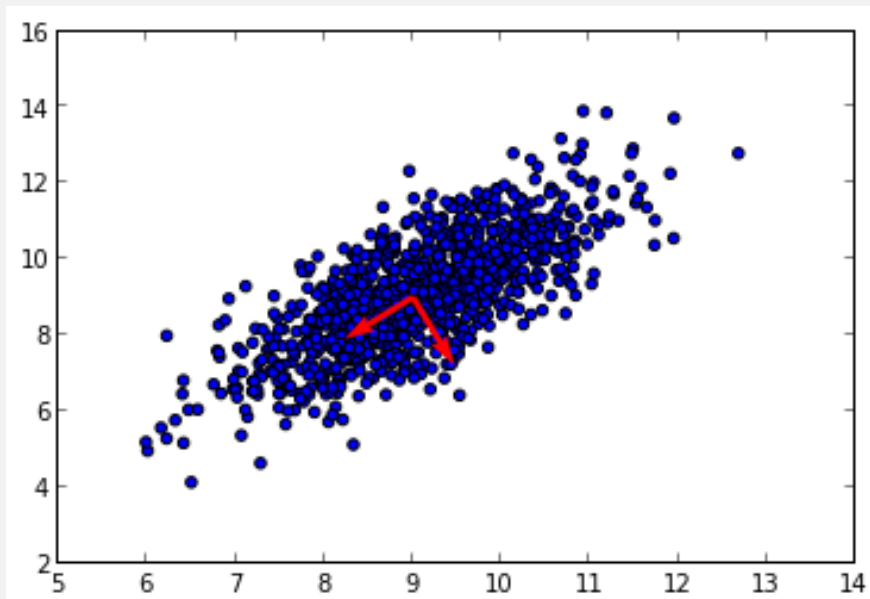
```
<matplotlib.quiver.Quiver at 0xbb6254c>
```


Goruldugu gibi bu yon hakikaten dagilimin, veri noktalarinin en cok yayilmis oldugu yon. Demek ki PCA yontemi dogru sonucu buldu. Her iki yonu de cizersek,

```
scatter(data.ix[:,0],data.ix[:,1])
quiver(9,9,eigv[1,0],eigv[0,0],scale=10,color='r')
quiver(9,9,eigv[1,1],eigv[0,1],scale=10,color='r')
```

<matplotlib.quiver.Quiver at 0xc194c6c>

Bu ikinci yon birinciye dik olmaliydi, ve o da bulundu. Aslinda iki boyut olunca baska secenek kalmiyor, 1. yon sonrasi ikincisi baska bir sey olamazdi, fakat cok daha yuksek boyutlarda en cok yayilimin oldugu ikinci yon de dogru sekilde geri getirilecekti.

[1] Alpaydin, E., Introduction to Machine Learning, 2nd Edition

[2] Strang, G., Linear Algebra and Its Applications, 4th Edition

[3] <http://www.stat.columbia.edu/~fwood/Teaching/w4315/Spring2010/PCA/slides.pdf>